

DOI <https://doi.org/10.32837/app.v0i67.1156>
УДК 324(477)«2000»

О. О. Нікогосян
orcid.org/0000-0001-9114-2271
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних теорій
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ МІСЦЕВИХ ВИБОРІВ 2020 Р. В УКРАЇНІ: УРОКИ ДЛЯ ПАРТІЙ І ВИБОРЦІВ

Вступ. 25 жовтня 2020 року в Україні пройшли місцеві вибори, на яких українці обирали депутатів обласних, районних і міських рад. Також обиралися мери міст, голови селищних та сільських рад.

Мета статті полягає в тому, щоб виявити особливості національного і регіонального партійного впливу, специфіку політико-ідеологічної фрагментації регіонів України. Цієї мети можна досягти завдяки вирішенню таких завдань: проаналізувати мотивацію виборців до участі у виборах; дослідити результати, отримані місцевими та загальнонаціональними партіями; оцінити зміни Виборчого кодексу. Гіпотезою статті є те, що в політико-партійному просторі України намічаються істотні зміни, а саме деякі партії, що мають статус національних, поступово йдуть із політичного життя країни. На їхні місця претендують поки ще регіональні партії, які показали переконливі результати на місцевих виборах 2020 р і мають амбіції стати парламентськими партіями. Українці віднеслися до цієї виборчої кампанії байдуже, що виразилося у надзвичайно низькій явці. Для порівняння, якщо в 2015 р. в 1-му і 2-му турі проголосувало 46,62% і 34% відповідно від загального числа виборців, то в 2020 р. – 37% і 29%. (Офіційний сайт ЦВК).

1. Мотивація виборців до участі у виборах. Справедливості заради відзначимо, що вибори проходили в надзвичайній обстановці, в умовах пандемії, і це також не могло не позначитися на явці. Деякі коментатори висловлюються в тому сенсі, що низька явка – це загальносвітовий тренд, що вибори все менше приваблюють виборців, що електорат втомився від політики (Місцеві вибори – 2020).

На наш погляд, це спрощена думка, яка не враховує відмінні риси ситуації в Україні і в інших країнах. Якщо в демократичних, економічно розвинених країнах люди неохоче йдуть на вибори, то це через те, що загалом вони задоволені своїм життям і знають, що який би не був результат, їхнє життя на гірше не зміниться.

В Україні люди все менше беруть участь у виборах через високий рівень недовіри до політики і державних інститутів. На відміну від жителів демократичних країн, вони вважають, що їхнє життя не зміниться на краще. Як пише А. Сіленко, «прорахунки в економічній політиці (знецінення заощаджень населення, постійне підвищення цін, знецінення прибутків, невіплата заробітної плати і пенсій, зниження купівельної спроможності) призвели до того, що більшість населення перестала вірити в те, що можливе якесь поліпшення соціально-економічного становища. У суспільстві побутує думка про те, що економічна політика розроблюється й здійснюється руками корумпованих державних структур, суспільна власність віддана на розграбування невеликому і впливовому прошарку населення. З огляду на це збільшується кількість громадян, байдужих до будь-яких політичних подій» (Сіленко, 2017, с. 177).

Серед тих, хто не брав участі в голосуванні, тільки 20% вважають, що ситуація покращиться, при цьому більшість (58%) – що не зміниться, 13% – що погіршиться. Серед тих, хто прийшов на виборчі дільниці, 47% вважають, що ситуація в їхньому місті/селі в результаті цих виборів покращиться, 38% вважають, що не зміниться.

Також не можна не відзначити, що після президентських і парламентських виборів з'явилося розчарування виборців у партії «Слуга народу».

2. Аналіз результатів, отриманих місцевими та загальнонаціональними партіями. Всього трохи більше року минуло з того моменту, як виборці були готові голосувати за будь-якого кандидата від цієї партії. Тоді цю партію підтримали практично всі регіони України. Навіть у Львівській області партія зуміла отримати 22% голосів виборців. А вже на місцевих виборах «зелені» не отримали жодного мандата у львівській міськраді.

Відсутність критеріїв відбору кандидатів до партійного списку багатообіцяючої партії стало однією із причин низької якості парламентського корпусу, який не втомлюється розчарувати своїх виборців протягом усього року. Так «серед тих, хто не ходив на вибори, відносна більшість (63%) відчуває розчарування ситуацією в країні, а 32% із них відчувають надію. Ті, хто голосував, неоднозначно відповідають на питання: 44% відчувають надію, 51% – розчарування щодо країни». У результаті партія не змогла повторити свій успіх річної давнини. На відміну від президентських і парламентських виборів, на цей раз «зеленим» не вдалося привести на виборчі дільниці молодь, яка була для них головною опорою. Партія не виграла виборів ні в одному обласному центрі. Також не вдалося виграти жодних виборів мера.

На наш погляд, це не дивно, що підтверджується прикладом партійних проектів, які вже створювалися в Україні під вибори, і жоден із них не став довгожителем в політичному житті країни. Як ми вже аналізували раніше, таким недовготривалим проектом був «Народний фронт», який на виборах 2014 р. зміг набрати 22,14% голосів виборців і провести в парламент 82 депутати. А вже в 2016 році ця партійна сила мала підтримку виборців на рівні статистичної похибки (Нікогосян, 2016, с. 109). Таким же несистемним передвиборчим проектом є і партія «Слуга народу».

Після невдачі на виборах Офіс Президента виступив із заявою, в якій заявив про готовність співпрацювати з усіма представниками місцевої влади, які перемогли на виборах. А також застеріг їх від монополії на владу у своєму регіоні. «Центральна влада готова співпрацювати з усіма представниками горизонталі місцевої влади заради створення та посилення цивілізованих умов життя по всій Україні. Підкреслюємо, що збільшення фінансового потенціалу та можливостей для представників місцевої влади не означає, що будь-кому державою буде дозволено перетворення свого міста, району або громади на персональну вотчину. Закон – один для всіх. Відповідальність перед державою та громадою – це аксіома для місцевих органів влади» (Офіційне інтернет-представництво Президента України).

З огляду на те, що жодна партія не отримала більшості в радах всіх рівнів, політичні сили опинилися перед необхідністю об'єднання з іншими політичними силами. Об'єднання, що з'явилися, продемонстрували, що загальноукраїнські партії, які в парламенті грають ролі непримиренних опонентів, на рівні регіонів не тільки прекрасно співпрацюють, а й синхронно голосують. Це підтверджує той факт, що українські партії (нам більше подобається термін «українські партійні проекти») не ідеологічні, а ситуативні. Причому варіативність створених коаліцій в обласних і міських радах досить різноманітна.

Здається, що на процес об'єднання переможців місцевих виборів значний вплив мають місцеві еліти, для яких важливий не ідеологічний, а комерційний інтерес. Вибори показали, що люди часто віддавали перевагу місцевим так званим «партіям мерів», а не центральним партійним проектам. Це можна пояснити тим, що в результаті реформи з децентралізації влади мери стали розпорядниками більш потужних, ніж раніше, ресурсів. За словами Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала, «для громад це не тільки новий рівень відповідальності, але й одночасно – новий рівень можливостей, коли люди вибирають, як їм зручніше жити, де будувати школу, де відкривати дитячий садок». І продовжив, що «це лише частина реформи децентралізації, яка буде продовжена в подальшому» (Децентралізація в Україні).

Це дозволило місцевій владі продемонструвати більшу, ніж раніше, матеріальну турботу про людей. Для людей, які страждають від драконівської державної соціальної політики, дуже важливо, що місцева влада намагається вирішувати проблеми, пов'язані з житлово-комунальними, транспортними, медичними, освітніми та іншими послугами. Та й знає ці проблеми вона набагато краще, ніж центральна влада. До речі, цей факт насторожує деяких експертів, які вважають, що наявні ознаки посилення «феодалізації України і наростання відцентрових тенденцій в державі» (Хоменко, 2020).

Проте непогані результати показали такі парламентські партії, як «Опозиційна партія – За життя», «Євросолідарність» і «Батьківщина», які намагаються закріпитися на місцевому рівні. Не гірший, ніж у них, результат і у партії «Слуга народу». Однак, як було сказано вище, на тлі результатів партії на президентських і парламентських виборах можна говорити про різке падіння рейтингу «Слуг народу» і відповідно низькі результати на місцевих виборах. Водночас партії «Удар» і «Самопоміч» втратили свій загальнонаціональний статус. Для київського мера В. Кличка, з яким асоціюється партія «Удар», як для потенційного кандидата в Президенти України на майбутніх президентських виборах цей факт став тривожним сигналом. Ймовірно, партія «Удар» буде піддана ребрендингу. Або ж під президентські вибори, що вже є звичайною справою в Україні, буде куплена «партія-пустишка» для наповнення її потрібними рекламними смислами.

На думку деяких експертів, у регіональних партійних проектах з'являється перспектива пройти в парламент на майбутніх виборах. Зокрема, таку думку було висловлено щодо партії «Пропозиція». Ця партія сформувалася в результаті об'єднання політичних сил мерів кількох невеликих українських міст, Дніпра, Миколаєва, Чернівців та Житомира. Сенсом ідеї створення цієї партії був захист місцевого самоврядування від надмірного впливу центральної влади. Результати партії на виборах виявилися досить успішними («Пропозиція» стала). Зміцнили свої позиції місцеві партії, які вели на вибори діючі мери. У Харкові це «Блок Кернеса – успішний Харків!», в Одесі – «Довіряй справам», в Маріуполі – «Блок Вадима Бойченка» тощо. Особливо слід відзначити успіх партії «Українська стратегія Гройсмана» у Вінниці, де партії вдалося перемогти на виборах у міськраду та облраду і сформувати найбільшу фракцію в облраді – 40 із 84 мандатів. Також представник партії переміг на виборах мера (Партія Гройсмана). Лідер партії Володимир Гройсман уже публічно заявив, що партія готується до майбутніх, на його думку, дострокових парламентських виборів у 2021 році.

Аналізуючи результати участі партії «Батьківщина» в місцевих виборах, слід зазначити, що за результатами опитування Соціологічної групи Рейтинг, проведеного 4–7 жовтня 2020 року, ця партія займала четверте місце в п'ятірці лідерів із 7,5% голосів виборців. За підсумками виборів партії вдалося зберегти мінімальне представництво в більшості рад. Однак для партії, яка традиційно входила в 2–3-ку лідерів на місцевих виборах, це явне погіршення позицій. Не дуже вдало, що було передбачувано, виступила на місцевих виборах партія «Голос». Головною причиною стала зміна лідера Святослава Вакарчука. Як і багато партій в Україні, «Голос» є персоналістською партією. Тому як тільки Вакарчук пішов, ослабли і перспективи партії в політико-партійному просторі України. Партія отримала 9 мандатів у Київській міськраді, 8 – у Львівській міськраді, на один менше у Львівській обласній раді, 5 – в Рівненській міськраді, і 6 – в Черкаській міськраді (Децентралізація в Україні).

Порівняно з виборами 2015 р. найбільш нищівної поразки зазнала Радикальна партія Олега Ляшка. Якщо за результатами виборів 2015 р. 2800 представників партії увійшли до рад усіх рівнів, то вибори 2020 р. принесли політичній силі всього кілька сотень мандатів. Таким чином, для головного радикала країни виборчий цикл 2019–2020 рр. став найневдалішим за всю історію його політичної кар'єри. У 2019 р. партія прогнала на парламентських виборах, потім Олег Ляшко програв на довиборах в одномандатному виборчому окрузі № 208 на Чернігівщині. Його опонентом був представник партії «Слуга народу». І ось тепер поразка на місцевих виборах. Можна припустити, що причиною невдачі політичної сили і самого Олега Ляшка є низький суспільний запит на радикалізацію політичного життя країни. Однак уважні спостерігачі з числа виборців могли помітити, що радикалізм Олега Ляшко, як показують результати голосувань у парламенті, завжди виглядав недовговічним, і тільки на рівні риторики. Ймовірно, це один із небагатьох випадків в українській політиці, коли настав момент політичної відповідальності перед виборцями. Все вказує на те, що особливих перспектив на майбутнє в українській партійній системі Радикальна партія Олега Ляшка вже не має.

Втрачає свої позиції націоналістична партія «Свобода», яка в результаті місцевих виборів втратила представництво в Київській міськраді. Мер Івано-Франківська, представник «Свободи» з великою перевагою зберіг свій пост. Мером Тернополя також став представник цієї політичної сили Сергій Надал. Солідну фракцію партія отримала і в міськрадах Івано-Франківська

та Тернополя. Але, хоча традиційно «Свобода» популярна на Львівщині, Івано-Франківщині, Тернопільщині та інших областях Західної України, можна зробити висновок про ослаблення її позицій в національному масштабі. Якщо в 2015 р. партія отримала 1500 мандатів, то в 2020 р. – кілька сотень (Офіційний сайт ЦВК). Ідеологічний розкол в Україні особливо уособлюють саме ті партії, які стабільно мають підтримку на Заході і Південному Сході країни. Якщо політичні уподобання жителів Західної України в основному відображає партія «Свобода», то жителі Південного Сходу України поряд із місцевими партіями підтримують «Опозиційний блок» і «ОПЗЖ». Як відомо, ці дві партії утворилися в результаті розколу в таборі синьо-блакитних, що негативно позначилося на їхніх електоральних результатах. Так, Опозиційний блок зміг отримати лише невеликі фракції в декількох містах південного сходу і кілька мерів і керівників ОТГ. Слід відзначити нерайдужні перспективи партії, оскільки, відчуваючи її слабкість, вчорашні прихильники голосували за ОПЗЖ та інші проросійські політичні сили. Таким чином, пропозиція перевищує попит.

Загалом результати виборів продемонстрували плюралізм думок виборців, які не віддали абсолютної переваги жодній із партій. Тільки в декількох обласних центрах, зокрема в Вінниці, Хмельницькому, Чернігові, місцеві партії змогли створити власну коаліцію. З одного боку, можна сказати, що демократія торжествує, і тому до місцевих рад пройшли представники понад 100 партій, проте чи добре це з погляду політичної стабільності, стане відомо в найближчому майбутньому.

З іншого боку, вибори і післявиборча ситуація показали, що конфлікт між центральною і регіональною владою існує. Однак він не призведе до відкритої конфронтації, тому що це невигідно всім. Тому буде продовжено пошук компромісних рішень, які влаштують усі сторони.

3. Аналіз змін Виборчого кодексу. Особливого аналізу вимагають зміни Виборчого кодексу. Так, були введені відкриті партійні списки. У всіх населених пунктах, крім тих, в яких до 10 тис. жителів, кандидати в депутати обираються за пропорційною системою. Це означає, що брати участь у виборах зможуть тільки ті громадяни, які будуть включені в партійні списки. Також відтепер в партійних списках представники однієї статі повинні бути в кількості не менше 40%.

Однак деякі зміни дезорієнтували виборців і дискредитували деякі позитивні задуми. Насамперед маються на увазі так звані відкриті списки, які в українських реаліях все одно перетворилися в закриті. Та виборча квота, яку повинен був отримати кандидат, який перебуває в партійному списку нижче від перших десяти кандидатів, для того, щоб зайняти місце в прохідній частині списку, виявилася практично для всіх недосяжною. Можливо, такою і була задумка авторів саме такої виборчої квоти? А значить, йдеться про політичну технологію, за допомогою якої дискредитується хороша ідея.

Бюлетені для голосування також викликали питання. Хоча Центральна виборча комісія поширювала інструкції, в тому числі у вигляді демонстраційних роликів, де докладно пояснювалося, як заповнити бюлетень, щоб голос виборця був зарахований, не всім це було зрозуміло. Так, за результатами дослідження соціологічної групи «Рейтинг», яке було проведено 25 жовтня 2020 р. серед населення України у віці від 18 років і старше у всіх областях, крім тимчасово окупованих територій Криму і Донбасу, 40% від тих громадян, які взяли участь в голосуванні, заявили, «що їм було складно розібратися з бюлетенями: 13% дуже складно і 27% трохи складно. Водночас 35% виборців сказали, що це було зробити досить легко, і 25% – що дуже легко» (40% избирателей).

На жаль, парламент не запропонував нічого, що могло б кардинально перешкодити фальсифікаціям. Ці вибори, як і попередні, продемонстрували численні спроби вплинути на результати голосування. Так, наприклад, згідно з Виборчим кодексом громадяни отримали право змінити виборчу адресу і проголосувати за місцем фактичного перебування. Причому процедура дуже проста, досить було змінити адресу онлайн у Державному реєстрі. Можливо, це зручно для тих, хто повинен терміново виїхати, але хоче проголосувати. Але в цьому праві, що стосується саме місцевих виборів, немає логіки. Адже житель Одеси, який поїхав, наприклад, в Івано-Франківськ, не матиме можливості голосувати за Одеську владу, він зможе взяти участь у виборі влади Івано-Франківська. Однак це виявилось ефективною лазівкою

для фальсифікаторів, які організовували масові поїздки людей в інші області. Крім того, активно застосовувалися традиційні «гойдалки» і фотографування бюлетенів.

Також слід зазначити і вплив традиційного для українських виборів адміністративного ресурсу. На користь підтвердження цього висновку говорить той факт, що партія «Слуга народу» на тлі різкого зниження своїх результатів щодо тих, що вони отримали на парламентських виборах, на місцевих виборах перемогла тільки в тих місцях, керівники яких увійшли в партійний список «Слуги народу». Отже, викладене дозволяє підтвердити гіпотезу, згідно з якою головним результатом місцевих виборів 2020 р. стало зміцнення місцевих політичних еліт, підвищення ролі регіональних партій, що претендують на проходження в парламент на майбутніх (можливо, позачергових) парламентських виборах.

Висновки. Виборці мали значну довіру місцевим політичним силам, тому що в результаті децентралізації вони отримали більше можливостей для вирішення проблем у соціальній сфері регіону. Якщо можна так висловитися, вони виявилися «ближче до народу». Місцеві політичні партії, особливо на Південному Сході України, продемонстрували високий рівень електоральної підтримки, що пояснюється впливом на регіональний політичний процес реформи децентралізації влади в Україні.

Правляча партія «Слуга народу» втратила ту феноменальну перевагу перед парламентськими партіями, яку мала на парламентських виборах. Це говорить не тільки про те, що в майбутньому цю партію чекає така ж доля, як і всіх інших політичних проєктів, які створювалися під вибори, але і про те, що місцеві вибори продемонстрували невідповідність балансу політичних сил у Верховній Раді настроям виборців. Таким чином, позачергові парламентські вибори стають усе більш можливими. Але тільки в тому разі, якщо на це погодиться Президент України Володимир Зеленський, який розуміє, що позиції партії «Слуга народу» в новому складі парламенту будуть вже далеко не тріумфальними.

Виборчий кодекс України потребує подальшого вдосконалення, щоб виборчий процес став ще більш зрозумілим, прозорим і ефективним.

Література

Офіційний сайт Центральної Виборчої комісії. URL: <https://www.cvk.gov.ua/> (дата звернення 5.01.2021).

Місцеві вибори-2020: підсумки, тенденції і що буде далі. URL: <https://www.ukrinform.ru/rubric-elections/3142276-mestnye-vybory2020-itogi-tendencii-i-cto-budet-dalse.html> (дата звернення 7.01.21).

Сіленко А.О. Економічна політика України: політичні підсумки реформування. *Науковий висновок Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 10. С. 174-177.

40% избирателей было трудно разобраться с бюллетенями. URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2020/10/25/7271182> (дата звернення 5.01.21).

Нікогосян О.О. Політичні партії як формальний інститут демократії в Україні. *Сучасне суспільство*. 2016. Випуск 1 (11). С. 109-117

Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського URL: <https://president.gov.ua/news/shodo-zavershennya-golosuvannya-na-miscevih-viborah-v-ukrayi-64845> (дата звернення 7.12.20).

Децентралізація в Україні: реформа или имитация? URL: <https://rubryka.com/ru/blog/detsentralizatsiya-v-ukrayini-reforma-chy-imitatsiya/> (дата звернення 8.01.21).

Хоменко С. Разочарование Зеленским и успех «императора Винницы». *Что показали местные выборы на Украине*. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-54795175> (дата звернення 10.01.21).

«Пропозиция» стала самым интересным прецедентом из топ-10 победителей местных выборов, – эксперты URL: https://zik.ua/ru/news/politics/partiya_propoziciya_stala_samym_interesnym_precedentom_iz_top_10_pobediteley_mestnyh_vyborov_eksperty_987716 (дата звернення 10.01.21).

Партия Гройсмана готовится к досрочным выборам в Раду. URL: <https://interfax.com.ua/news/political/703241.html> (дата звернення 15.02.21)

References

Oficijnij sajt Centralnoyi Viborchoyi komisiyi [Official site of the Central Election Commission]. Retrieved from: <https://www.cvk.gov.ua/> [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 05).

Miscevi vibori-2020: pidsumki, tendenciyi i sho bude dali [Miscevi vibori-2020: pidsumki, tendenciyi i sho bude dali]. Retrieved from: <https://www.ukrinform.ru/rubric-elections/3142276-mestnye-vybory2020-itogi-tendencii-i-cto-budet-dalse.html> [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 07).

Silenko, A.O. (2017) Ekonomichna politika Ukraini: politichni pidsumki reformuvannya [Economic policy of Ukraine: political results of reform]. *Scientific conclusion of Lesya Ukrainka East European National University*, no. 10, pp. 174–177. [in Ukrainian].

40% izbiratelej bylo trudno razobratsya s byulletenyami [40% of voters found it difficult to sort out the ballots.]. Retrieved from: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2020/10/25/7271182/> [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 05).

Nikogosyan O.O. (2016) Politichni partiyi yak formalnij institut demokratiyi v Ukraini [Political parties as a formal institution of democracy in Ukraine]. *Modern society*, no. 1 (11), pp. 109–117. [in Ukrainian].

Oficijne internet-predstavnictvo Prezidenta Ukraini Volodimira Zelenskogo [Official web-site of President of Ukraine Volodymyr Zelensky] Retrieved from: <https://president.gov.ua/news/shodo-zavershennya-golosuvannya-na-miscevih-viborah-v-ukrayi-64845> [in Ukrainian]. (accessed 2020, december, 07).

Decentralizaciya v Ukraine: reforma ili imitaciya? [Decentralization in Ukraine: reform or imitation?]. Retrieved from: <https://rubryka.com/ru/blog/detsentralizatsiya-v-ukrayini-reforma-chy-imitatsiya/> [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 08).

Homenko S. Razocharovanie Zelenskim i uspeh "imperatora Vinnicy" [Zelensky's disappointment and the success of the "Emperor of Vinnytsia". What did the local elections in Ukraine show?]. *Chto pokazali mestnye vybory na Ukraine*. Retrieved from: <https://www.bbc.com/russian/features-54795175> [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 10).

"Propoziciya" stala samym interesnym precedentom iz top-10 pobeditelej mestnyh vyborov, - eksperty [The "proposal" became the most interesting precedent from the top 10 winners of local elections, – experts]. Retrieved from: https://zik.ua/ru/news/politics/partiya_propoziciya_stala_samym_interesnym_precedentom_iz_top_10_pobediteley_mestnyh_vyborov_eksperty_987716 [in Ukrainian]. (accessed 2021, january, 10).

Partiya Grojsmana gotovitsya k dosrochnym vyboram v Radu [Groisman's party prepares for early parliamentary elections]. Retrieved from: <https://interfax.com.ua/news/political/703241.html> [in Ukrainian]. (accessed 2021, february, 15).

Анотація

Нікогосян О. О. Політологічний аналіз місцевих виборів 2020 р. в Україні: уроки для партій і виборців. – Стаття.

Мета статті – виявити особливості національного і регіонального партійного впливу, специфіку політико-ідеологічної фрагментації регіонів України. Цієї мети можна досягти завдяки вирішенню таких завдань: проаналізувати мотивацію виборців до участі у виборах; дослідити результати, отримані місцевими та загальнонаціональними партіями; оцінити зміни Виборчого кодексу. Гіпотезою статті є те, що в політико-партійному просторі України намічаються істотні зміни, а саме деякі партії, що мають статус національних, поступово йдуть із політичного життя країни. На їхні місця претендують поки ще регіональні партії, які показали переконливі результати на місцевих виборах 2020 р. і мають амбіції стати парламентськими партіями. Українці віднеслися до цієї виборчої кампанії байдуже, що виразилося в надзвичайно низькій явці. Причина у тому, що в Україні люди все менше беруть участь у виборах через високий рівень недовіри до політики і державних інститутів. На відміну від жителів демократичних країн, вони вважають, що їхнє життя не зміниться на краще.

У статті на основі аналізу результатів місцевих виборів 2020 року в Україні робиться висновок про зміцнення місцевих політичних еліт, підвищення ролі регіональних партій, що претендують на проходження в парламент на майбутніх (можливо, позачергових) парламентських виборах.

Показано, що місцеві політичні партії продемонстрували високий рівень електоральної підтримки, що пояснюється впливом реформи децентралізації влади в Україні на регіональний політичний процес.

Правляча партія «Слуга народу» втратила ту феноменальну перевагу перед парламентськими партіями, яку мала на парламентських виборах. Причина у тому, що після президентських і парламентських виборів з'явилося розчарування виборців у партії «Слуга народу». Всього трохи більше року минуло з того моменту, як виборці були готові голосувати за будь-якого кандидата від цієї партії. Тоді цю партію підтримали практично всі регіони України.

Виборчий кодекс України потребує подальшого вдосконалення, щоб виборчий процес став ще більш зрозумілим, прозорим і ефективним.

Ключові слова: місцеві вибори, регіональні партії, парламентські партії, виборчий кодекс, децентралізація влади.

Summary

Nikogosyan O. O. Political Science analysis of the 2020 local elections in Ukraine: lessons for parties and voters. – Article.

The purpose of the article is to identify the features of national and regional party influence, the specifics of political and ideological fragmentation of the regions of Ukraine. This goal can be achieved by solving the following tasks: to analyze the motivation of voters to participate in elections; to study the results obtained by local and national parties; assess changes to the Electoral Code. The hypothesis of the article is that significant changes are planned in the political and party space of Ukraine, namely, some parties that have the status of national, are gradually leaving the political life of the country. They are still claimed by regional parties, which have shown convincing results in the 2020 local elections and have ambitions to become parliamentary parties. Ukrainians were indifferent to this election campaign, which resulted in an extremely low turnout. The reason is that in Ukraine people are less and less involved in elections due to the high level of distrust in politics and state institutions. Unlike people in democracies, they believe that their lives will not change for the better. The article, based on the analysis of the results of the 2020 local elections in Ukraine, concludes that the local political elites have been strengthened, and the role of regional parties claiming to run for parliament in the upcoming (possibly early) parliamentary elections. It is shown that local political parties have shown a high level of electoral support, which is explained by the impact of the decentralization reform in Ukraine on the regional political process. The ruling Servant of the People party lost the phenomenal advantage it had over the parliamentary parties in the parliamentary elections. The reason is that after the presidential and parliamentary elections, there was a disappointment of voters in the "Servant of the People" party. Just over a year has passed since voters were ready to vote for any candidate from this party. At that time, this party was supported by almost all regions of Ukraine. Ukraine's Electoral Code needs to be further improved to make the electoral process even more understandable, transparent and effective.

Key words: local elections, regional parties, parliamentary parties, electoral code, decentralization of power.